

KURJER WILEŃSKI

Nowogródzki, Grodzieński, Suwalski, Poleski i Wołyński

Niemieckie „podstawy do układów”: Oddanie Gdańska i plebiscyt na Pomorzu

„Kancelarz oraz rząd Rzeszy czekali napróżno dwa dni na przybycie uppełnomocnionego przedstawiciela polskiego”

Mogą czekać!

BERLIN, (Pat). Niemieckie Biuro Informacyjne ogłosiło komunikat w sprawie wymiany not między Niemcami a W. Brytanią.

Komunikat stwierdza, że rząd brytyjski w nocy z dnia 28 sierpnia r. b., wystosował do rządu niemieckiego oświadczenie o gotowości do prowadzenia i zawierania rokowań między Niemcami i Polską w sprawie spornych zagadnień. Rząd brytyjski nie pozostawił przy tym żadnych wątpliwości, że wobec stale trwających zajęć i ogólnoeuropejskiego napięcia posiada świadomość konieczności szybkiego załatwienia tej sprawy. Rząd niemiecki w swej odpowiedzi z 29 sierpnia, mimo swej sceptycznej opinii co do woli rządu polskiego dojsca wogóle do porozumienia, oświadczył gotowość przyjęcia w interesie pokoju angielskiego pośrednictwa względnie zachęty. Rząd niemiecki podkreślił w tej swojej nocy, że jeśli wogóle niebezpieczeństwo katastrofy ma być uniknięte, musi się działać szybko i bezzwłocznie. Rząd Rzeszy oświadczył gotowość przyjęcia do 30 sierpnia wieczorem pełnomocnika rządu polskiego z za-

żeniem, że ten w istocie będzie miał pełnomocnictwa nie tylko do dyskusowania, lecz także do prowadzenia i zawierania układów. Zamiast oświadczenia o przybyciu uppełnomocnionej polskiej osobistości, otrzymał rząd Rzeszy na swą gotowość porozumienia się najpierw wiadomość o mobilizacji Polski i dopiero w dniu 30 sierpnia 1939 r. około godz. 12 w nocy utrzymane w tonie ogólnikowym za pewnienie brytyjskie o gotowości wplynęła ze swej strony na rozpoczęcie rokowań. Minister Ribbentrop udzielił brytyjskiemu ambasadorowi dokładnej wiadomości w sprawie treści przewidzianych propozycji niemieckich na wypadek przybycia pełnomocnika polskiego, JAKO PODSTAWY DO UKŁADU Rząd niemiecki uwiarylił, że ma prawo do tego, aby w tych warunkach nastąpiło natychmiastowe mianowanie osobistości polskiej. Nie należy bowiem przypuszczać, aby rząd Rzeszy

ze swej strony gotowość do wszczęcia takich układów nie tylko stale podkreślał, lecz także na nie nastawał, podczas, gdy ze strony polskiej byłoby zbywany „pusty mi wymówkami i nic nie mówiącym oświadczeniami”.

W międzyczasie ze złożonego demarche ambasadora polskiego wynika ponownie, że ten również nie jest upoważniony do wszczynania jakiegokolwiek dyskusji lub też do prowadzenia układów. W ten sposób kancelarz oraz rząd Rzeszy czekał napróżno dwa dni na przybycie uppełnomocnionego przedstawiciela polskiego. W tych warunkach rząd niemiecki i tym razem jest zdania, że PROPOZYCJE JEGO ZOSTAŁY PRAKTYCZNIE ODRZUCONE

Rząd Rzeszy uważa za wskazane podać do publicznej wiadomości podstawy do układów, o których brytyjski ambasador został powiadomiony przez ministr-

spraw zagranicznych Rzeszy von Ribbentropa.

Następnie komunikat wspomina o na prężonych stosunkach polsko-niemieckich dowodząc, że przyczyny tego rozwoju wypadków leżą w układzie granic, wyznaczonych przez traktat wersalski i rzekomo niesprawiedliwym traktowaniem mniejszości.

Wysuwając swe propozycje Rząd Rzeszy wychodzi z założenia, aby znaleźć ostateczne rozwiązanie, któreby usunęło „niemożliwą sytuację stworzoną przez przeprowadzenie granic, zapewniło obydwu stronom ich życiowo ważne arterie komunikacyjne oraz problem mniejszości”.

Propozycje złożone przez mian. są następujące:

1) GDAŃSK POWRACA NATYCHMIAST DO RZESZY.

2) Obszar Pomorza, ciągnący się

od morza Wschodniego aż do linii Kwidzyn — Grudziądz — Chelmża — Bydgoszcz (łącznie z tymi miastami) i sięgającej potem nieco na zachód od Trzebnicy, rozstrzygnie sam w sprawie swej przynależności do Niemiec, czy też do Polski.

3) W tym celu na obszarze tym PRZEPROWADZONY ZOSTANIE PLEBISCYT. Prawo do głosowania będą mieli wszyscy Niemcy, którzy w dniu 1 stycznia 1918 r. zamieszkiwali na tym obszarze, albo do tego dnia tam się urodzili, a także wszyscy Polacy, którzy w tym dniu na tym obszarze zamieszkiwali, albo do tego dnia tam się urodzili. Niemcy wyparciu z tego obszaru powrócą, celem dokonania głosowania. Dla zapewnienia bezstronnego głosowania oraz celem prac przygotowawczych zostanie wymieniony obszar podobnie jak obszar Saary, podporządkowany natychmiast mającej się utworzyć międzynarodowej komisji, złożonej z przedstawicieli Włoch, Sowieców, Francji i Anglii. Komisja ta wykonać będzie zwierzchnią władzę na tym obszarze. Obszar ten w najkrótszym czasie opróżniony będzie z polskiego wojska, polskiej policji i polskich władz.

4) Z obszaru tego wyłączony zostaje port Gdynia, który zasadniczo jest polskim obszarem suwerennym, o ile ogranicza się terytorialnie do polskiego osadnictwa. Ścisłejsze granice Gdyni byłyby ustalone między Niemcami a Polską i w razie potrzeby określone przez międzynarodowy sąd rozjemczy.

5) Plebiscyt nie odbędzie się przed upływem roku.

6) Aby w tym czasie zagwarantować Niemcom połączenie z Prusami Wschodnimi, Polakom zaś z morzem, wybudowane zostaną drogi i linie kolejowe, które umożliwią wolną komunikację tranzytową.

7) W sprawie przynależności obszaru rozstrzygnięcie zwyczajna większość oddanych głosów.

8) Po przeprowadzeniu plebiscytu — niezależnie od jego wyniku — aby

(Dokończenie na str. 2)

Całkowita

mobilizacja floty brytyjskiej i powołanie rezerw armii

LONDYN, (Pat). Reuter donosi: Oficjalnie komunikują, iż w dalszym ciągu zarządzeń już powziętych postanowiono całkowitą mobilizację floty oraz powołanie pozostałych rezerw armii regularnej i rezerw dodatkowych.

Powołano również rezerwy ochotnicze królewskich sił lotniczych. Oficerowie i powołani żołnierze mają czekać na dalsze instrukcje, które niezwłocznie będą ogłoszone przez odpowiednie resorty.

Powyższe oświadczenie, pochodzące z Downing Street, jak zaznacza Reuter, nie powinno być interpretowane jako powszechna mobilizacja, ponieważ chodzi tu o uzupełnienie mobilizacji floty.

LONDYN, (Pat). Reuter donosi, iż wszystkie władze lokalne otrzymały instrukcje uruchomienia nadzwyczajnych komitetów obrony biernej. Kontrolerzy lokalni obrony biernej otrzymali rozkaz objęcia swych obowiązków. Budowa schronów została przyspieszona. Praca trwa bez przerwy 24 godziny na dobę. Zamknięte rowy ma-

ją być otwarte. Powołano piątą część personelu obrony biernej wraz z pomocniczym personelem obrony przeciwpożarowej.

PARYŻ, (Pat). Duże wrażenie w Paryżu zrobiła wiadomość z Londynu o mobilizacji floty angielskiej, podkreślającej zdecydowane stanowisko rządu brytyjskiego.

WARSZAWA, (Tel. wł.). Panuje przekonanie w sferach politycznych, że próba W. Brytanii wciągnięcia II Rzeszy w rozmowy udała się. Oczywiście, rząd brytyjski stosuje tę metodę dlatego, aby jaknajdalej wykazać swoją wolę pokojową i podkreślić pozycję Niemiec, jako agresora. Dlatego też stosując nadal metodę pokojową W. Brytania wzmogła i dzisiaj zarządzenia obronne.

Dziś ewakuacja Londynu

LONDYN, (Pat). Reuter donosi, że zamknięcie giełdy towarowej zostało zarządzone celem zmniejszenia fluku w czasie pierwszego dnia dalszej ewakuacji Londynu.

Sowiety ratyfikowały pakt

MOSKWA, (Pat). Na wieczornym posiedzeniu obu izb po expose Molotowa sowiecko-niemiecki pakt o nieagresji został ratyfikowany.

Molotow oświadczył m. in. że ZSRR NIE CHCE BRAĆ UDZIAŁU W WOJNIE ANI PRZECIWKO NIEMCOM PO STRONIE ANGLII I FRANCJI, ANI PO STR. NIEMIECKIEJ PRZECIWKO ANGLII I FRANCJI.

Patrol niemiecki zaatakował polską placówkę

BYDGOSZCZ, (Pat). Około godziny 23 w dniu 30 ub. m. patrol niemiecki przekroczył granicę na terenie placówki Walentynowo w pobliżu Nakła i zaatakował polską placówkę ogniem z karabinu maszynowego.

Patrol został odparty ogniem polskiej Straży Granicznej. RYBNIK, (Pat). Dnia 30 ub. m. o godz. 23.50 obok leśniczówki Krywałd rzucono granat i oddano z niemieckiej strony w kierunku fabryki „Lignoza” kilka strzałów z karabinów. Patrol polski odpowiedział ogniem z karabinów maszynowych.

Tymczasowe ograniczenie ruchu pociągów

WARSZAWA, (Pat). W nocy z dnia 31 sierpnia na 1 września nastąpi w znacznym stopniu ograniczenie ruchu dalekobieżnego pasażerskiego i częściowo podmiejskiego.

Urządowy rozkład jazdy pierwotnie ważny od 15 maja do 7 października przestanie obowiązywać. Na dworcach zostaną rozplakowane nowe rozkłady jazdy.

Zarządzenia te mają charakter tymczasowy. Wyjazdy podróży mogą następować na mocy zezwoleń wydawanych przez starostwa.

Nie tyczą się to pociągów podmiejskich.

(Rozkład pociągów z Wilna na str. 2)

Jechać można

tylko po otrzymaniu zaświadczenia

Z dniem 1 września zostaje całkowicie wstrzymany przejazd osób cywilnych pociągami pasażerskimi.

Osoby cywilne będą mogły jeździć pociągami tylko w sprawach nagłych po uprzednim uzyskaniu zaświadczenia w Starostwie Grodzkim

w Wilnie (ul. Żeligowskiego 4).

Zaświadczenia te stanowią jedynie podstawę do wykupienia biletu. Nie dotyczy to przejazdu pociągami podmiejskimi, wymienionymi w ograniczonym rozkładzie jazdy, wywieszonym na dworcu.

Dyktatorskie uprawnienia

powołanej przez Hitlera „Rady obrony Rzeszy”

Zastanawia brak w Radzie Ribbentropa i Goebbelsa

BERLIN, (Pat). Niemieckie Biuro Informacyjne ogłosiło wczoraj następujący komunikat: Kancelarz Hitler wydał 30 sierpnia 1939 r. następujące rozporządzenie o utworzeniu rady ministerialnej dla obrony Rzeszy:

Na czas obecnego napięcia międzynarodowego nakazuje w celu wprowadzenia jednolitego kierownictwa administracji i gospodarki co następuje:

1) Z rady obrony Rzeszy zostanie stworzona jako stała komisja „ministerialna rada obrony Rzeszy”. W skład rady ministerialnej obrony narodowej wchodzi jako stali członkowie: generał feldmarszałek Goering, jako przewodniczący, zastępca kancelarii, generalny pełnomocnik dla spraw gospodarczych (mian Funk), minister Rzeszy i szef kancelarii Rzeszy (dr Lammers) i szef naczelnego dowództwa armii (gen. Keitel). Przewodniczący ma prawo powoływać do obrad również innych członków rady

obrony państwa, jak i inne osobistości.

2) Ministerialna rada obrony państwa może wydawać rozporządzenia z mocą ustawy, o ile nie zarządzą wydania ustawy przez rząd lub przez Reichstag.

3) Upoważnienia generała feldmarszałka Goeringa wypływające z zarządzenia o wykonaniu planu czteryroletniego z dnia 18 października 1936 r., zwłaszcza jego prawo wydawania nakazów zostaje nie naruszone.

4) Prowadzić sprawy rady ministerialnej dla spraw obrony państwa będzie minister Rzeszy i szef kancelarii Rzeszy.

5) Czas wygaśnięcia ważności ustalają ją.

Datowane 30 sierpnia 1939 r. Podpisali: Adolf Hitler, generał feldmarszałek Goering, szef kancelarii Rzeszy dr. Lammers.

LONDYN, (Pat). Reuter donosi z Berlina NOWA RADA MINISTERIALNA OBRONY STWORZONA PRZEZ HITLERA MOŻE WPROWADZIĆ W ŻYCIĘ JAKAKOLWIEK USTAWĘ BEZ ZASIEGANIA RADY GABINETU I REICHSTAGU. WAŻNE DEKRETY MOGĄ BYĆ OGŁOSZONE BEZ PODPISU KANCELARZA. *Kola polityczne* podkreśla, że W REKACH NOWEJ RADY OBRONY BĘDZIE SKONCENTROWANA WŁADZA WOJSKOWA I POLITYCZNA.

WARSZAWA, (Tel. wł.). Zmianę w organizacji władzy w Niemczech która nastąpiła, świadczy o tym, że coś dzieje się w Berlinie. Wrócił na pierwsze miejsce feldmarsz. Goering, który ostatnio przegrwał wobec Ribbentropa. Ten ostatni i Goebbels wcale nie weszli do nowej instancji. Kancl. Hitler zostawił sobie tylko sprawę zagraniczne i wojsko.

Wojskowe samoloty niemieckie 16 razy naruszyły granicę polsko-gdańską Musiała interweniować polska artyleria

WARSZAWA, (Tel. wł.).

Polożenie w Gdańsku jest w dalszym ciągu b. napięte. Wprawdzie nikt nie kwestionuje praw Polski ani w zakresie celnym ani kolejowym. Jednocześnie dokonywane stałe naruszenia tych uprawnień, uniemożliwiają Polsce wykonywanie swoich praw.

Z Gdańska donoszą, że po 16 wypadkach naruszenia granicy polsko-gdańskiej przez samoloty niemieckie wojskowe w dn. 26 i 27 sierpnia, kiedy polska artyleria przeciwlotnicza musiała reagować po bezskutecznych ostrzeżeniach ostrym ogniem artylerii, Forster z towarzyszącymi zwrócił się do władz Trzeciej Rzeszy o powstrzymanie samolotów niemieckich od naruszania granicy polsko-gdańskiej. Powodem tych próśb było to, że szrapnele polskiej artylerii przeciwlotniczej padały na Sopoty, miejscowość ta opustoszała, a panika stamtąd rozchodziła się po całym Wolnym Mieście.

Wywieziono wczoraj na murach Gdańska klepsydrę, w których napisano, że zmarł na posterunku kpt pilot Wilhelm Perstner z Westfalii. Jest to, oczywiście, dowód, że przekraczał granicę polsko-gdańską samolot wojskowy niemiecki, a nie pasażerski, jak to twierdzi kłamliwie radio niemieckie.

Rozpoczną się rozmowy węgiersko-rumuńskie

WARSZAWA, (Tel. wł.). Według otrzymanych w Warszawie wiadomości Rumunia nie odrzuciła propozycji węgierskiej o rozmowach w sprawie mniejszości narodowych. Jest to ze strony Bukaresztu akt dobrej woli ułatwiający położenie Węgrom przy zachowaniu neutralności.

Niemcy przegrywają „wojnę nerwów”

LONDYN, (Pat). Reuter donosi z Berlina, iż zdaniem niemieckich kół politycznych sytuacja jest w dalszym ciągu bardzo napięta. Wzrastająca nerwowość szerokich mas nie daje się dłużej już ukryć. Coraz częściej słychać pytania, kiedy się skończy „wojna nerwów”.

WARSZAWA, (Tel. wł.). Według informacji nadchodzących z Niemiec w Austrii i w Zagłębiu Ruhry, osobliwie w Bohemii i w Düsseldorfie ostatnio przeprowadzona mobilizacja niemiecka i wiadomości o wzmożeniu polskiego pogotowia wojennego wywołały wielkie rozgorzyczenie, niepokój, a nawet rozruchy w oddziałach zmobilizowanych.

Anglia udzieliła gwarancji Danii

KOPENHAGA, (Pat). Poseł brytyjski przy rządzie duńskim złożył wczoraj deklarację ministrowi spraw zagranicznych Munchowi, który oświadczył, iż rząd brytyjski w razie wojny uszanuje neutralność Danii, o ile rząd Rzeszy jej nie naruszy. Oświadczenie to komentują tu jako pewnego rodzaju gwarancję rządu brytyjskiego udzieloną Danii.

Neutralność Szwajcarii

BERN, (Pat) Szwajcarska agencja telegraficzna donosi, że rada federalna na prośbę departamentu politycznego, postanowiła zwrócić się do państw sąsiednich i zainteresowanych z deklaracją neutralności.

Konfederacja szwajcarska potwierdza ponownie swoje zdecydowanie utrzymania neutralności we wszystkich okolicznościach i w stosunku do wszystkich mocarstw.

BERN, (Pat). Odbyło się zgromadzenie narodowe szwajcarskie połączone z sesją parlamentu.

Szeregowcy z cenzusem powołani zostaną w razie wojny

WARSZAWA, (PAT.) W związku z osobami szeregowców z cenzusem, przesiedlonych do rezerwy bez wyszkolenia i ponadkontyngentu, oraz szeregowców z cenzusem pospolitego ruszenia, Ministerstwo Spraw Wojskowych zawiadamia, że pelencji zostaną powołani do szeregów w razie wojny.

Wcielenie ich nastąpi albo do szkół podchorążych rezerwy, albo też do jednostek organizacyjnych wojska.

Obecnie wcielenie takich kandydatów jest niemożliwe, wobec nadmiaru poborowych z cenzusem zakwalifikowanych w bieżącym roku do kategorii A.

Komitet samopomocy społecznej

WARSZAWA, (Pat). W dniu 31 bm. w ministerstwie opieki społ. odbyło się zebranie członków naczelnego wydziału wykonawczego obywatelskiego komitetu pomocy zimowej oraz licznych grona zaproszonych przez min. Kościalskiego wybitnych działaczy społecznych z p. marszałkową Piłsudską na czele przedstawicieli różnych organizacji itd.

Celem zebrania było omówienie sprawy podjęcia i zorganizowania szeroko pojętej akcji samopomocy społecznej na wypadek wojny. Pan minister Kościalski zagajając obrady wskazał na konieczność skupienia wszystkich sił społecznych i skoordynowania działalności wszystkich organizacji społecznych w kraju dla sprostanienia zadaniom, które w wypadku wojny przed społeczeństwem powstaną. Akcja ta będzie musiała objąć zarówno opiekę

nad dziećmi i młodzieżą, jak i nad rodzinami żołnierzy i powołanych pod broń rezerwistów, organizację samopomocy społecznej w dziedzinie duchowej i kulturalnej dla ludności wyrąconej z normalnego bieżącego życia, a wreszcie wszelkie inne zadania, jakie w warunkach wojennych wyłonić się mogły. Tę szeroko pojętą akcję społeczną pragnie pan minister Kościalski powierzyć ogólnopolskiemu komitetowi samopomocy społecznej, który by powstał w oparciu o wypracowany już i wdrożony w pracy aparat społeczny i wykonawczy obywatelskich komitetów zimowej pomocy, rozszerzając go o wszystkie organizacje i związki społeczne, które w wykonaniu zadań komitetu zechcą wziąć udział. W końcu pan minister zapoznał zebranych z projektem uchwały, dotyczącej powołania do życia wspomnianego komitetu, prosząc zebranych o wy-

Niemieckie „podstawy do układów”

(Dokończenie ze str. 1)

zapewnić swobodne połączenie Niemiec z Gdańskiem i Prusami Wschodnimi, a Polsce z morzem, mają otrzymać Niemcy — jeżeli teren plebiscytu przypadnie Polsce — EKSTERYTORIALNĄ STREFĘ KOMUNIKACYJNĄ w kierunku Buetow - Gdańsk, względnie Tezew, celem budowy autostrady, jak również 4-torowej linii kolejowej. Budowa autostrady i tych linii kolejowych ma być tak przeprowadzona, że Polskie komunikacje w ten sposób nie poniosą żadnego usz-

kerbku, a więc nad lub pod torem. Szerokość tej strefy ma wynosić je den kilometr i ma stanowić teren suwerenny Rzeszy. W razie jeżeli wy-nik plebiscytu wypadnie na korzyść Niemiec, otrzyma Polska celem swobodnej i nieograniczonej komunikacji ze swym p-tem Gdynią również prawo budowy podobnych eksterytorialnych dróg, względnie linii kolejowych, jakichy przypadły Niemcom.

9) W razie powrotu Pomorza do Rzeszy, jest ona gotowa dokonać wymiany ludności w takich rozmiarach jak odpowiada to warunkom tego ob-

szaru.

10) Żądane przez Polskę prawa specjalne w porcie gdańskim mają być traktowane równorzędnie z analogicznymi prawami Niemiec w porcie Gdyni.

11) Celem usunięcia z tego terenu jakiegokolwiek bądź obawy zagrożenia, mają otrzymać Gdańsk i Gdynia charakter wyłączne miast handlowych, t. zn. bez umocnień i garnizonów wojskowych.

12) Półwysep Hel, który zależnie od plebiscytu przypadłby Rzeszy lub Polsce, również uległby w tym wypadku demilitaryzacji.

13) Wobec tego, że rząd Rzeszy mógłby ogłosić jak najbardziej energiczne zażalenia przeciwko polskiemu traktowaniu mniejszości, zaś rząd polski mógłby również wystosować zażalenie w stosunku do Niemiec, o- baw partnerzy wyrażają zgodę na prze- dłożenia powyższych założeń przez narodowej komisji śledczej, która miałaby za zadanie badanie wszystkich zażaleń odnośnie szkód gospo- darskich i psychicznych, jak również i innych aktów terrorystycznych. Niemcy i Polska zobowiązują się do odszkodowania wszystkich gospodar- cych oraz innych szkód, których do- znały mniejszości polska i niemiecka od roku 1918, ewentualnie analuwać wszystkie wywłaszczenia lub zapew- nić całkowite odszkodowanie za te lub inne zarządzenia w życiu gospo- darczym.

14) Stwierdza, że Polska i Niemcy mają się porozumieć co do uregulo- wania spraw mniejszości polskiej, względnie niemieckiej, celem nieprzy- ciągnięcia ich do czynności lub obo- wiązków, sprzecznych z ich poczuciem narodowym. Obie strony zobowiązują się członków mniejszości nie powoływać do służby wojskowej.

15) W razie osiągnięcia porozu- mienia na podstawie tych propozycji Polska i Niemcy wyrażają gotowość przeprowadzenia natychmiastowej demobilizacji ich sił zbrojnych.

16) Rządy niemiecki i polski będą się porozumiewały w sprawie przys- pieszenia i wprowadzenia w życie po- wyższych zarządzeń.

Sily włoskie podzielone na 2 armie

RZYM, (Pat). Od dnia wczorajszego sily wojskowe znajdujące się na półwyspie Apenińskim będą w myśl rozkazu Mussoliniego podzielone na dwie armie.

Na czele jednej z nich będzie stał

KSIĄŻĘ PIEMONTU, którego władzy będą podlegali generałowie Adriano Marinetti i Camillo Grossi, drugą armią będzie dowodził MARSZAŁEK GRAZIANI, któremu będą podlegali generałowie Vittorio Ambrosi i Ette- re Bastico.

Polacy w więzieniach gdańskich

GDANSK, (Pat). W ciągu dnia wczorajszego miały miejsce na terenie Gdańska dalsze aresztowania funkcjonariuszów polskich. Obecnie znajduje się w więzieniach gdańskich 7 inspektorów celnych, jeden goniec Inspek- toratu Celnego i 22 kolejarzy.

Śmierć staruszka na posterunku

BYDGOSZCZ, (Pat). W Bydgosz- czy odbył się pogrzeb zmarłego na po- sterunku w pracy dla kraju 62-let- niego Mieczysława Kaczmarska. Ś. p. Kaczmarek stanął do pracy przy ko- paniu rowów by spełnić swój obywa- telski obowiązek mimo, że od kilku lat poważnie cierpiał na serce i tu padł na posterunku.

Nowy rozkład jazdy pociągów

Z dniem dzisiejszym wszedł w ży- cię i zaczął obowiązywać nowy rozkład jazdy pociągów na P. K. P.

Rozkład przedstawia się następująco

Odejście z Wilna do:	
Lidy	0.05
Królewszczyzny	0.50
Rudziszek	2.10
N. Wilejki	4.50
Kowna	6.40
Warszawy	8.10
Rudziszek	14.10
N. Wilejki	14.50
N. Świącian	15.50
Łunińca	16.05
Warszawy	16.10
N. Wilejki	18.50
Kowna	19.20
Mołodeczna	22.50
Turmon	23.50

Przyjście do Wilna z:	
Królewszczyzny	4.55
N. Wilejki	5.55
Rudziszek	6.10
Turmon	6.55
Lidy	6.55
Mołodeczna	8.55
Kowna	11.45
Warszawy	14.10
Łunińca	14.55
N. Wilejki	16.55
Rudziszek	18.10
N. Wilejki	20.55
Warszawy	22.10
N. Świącian	22.55
Kowna	23.35

W rozkładzie tym mogą zająć jeszcze pewne zmiany.

Polki — do kobiet całego świata

WARSZAWA, (Pat). Z. P. O. K. wystosował odezwę do kobiet całego świata w której czytamy:

„Sposobem wypróbowanym w po- przednich agresjach, niemiecki rząd narodo-wo - socjalistyczny rozpoczyna wiadomości o przesładowaniu ludno- ści niemieckiej w Polsce.

My kobiety polskie oświadczamy, że wiadomości te są z gruntu kłamli- we. Nie odpowiada bowiem ani cha- rakterowi polskiemu, ani tradycji na- szej, zawsze tolerancyjnej, ani kultu- rze narodu polskiego, stojącego od- wieków na straży postępu i ludzkiej etyki — przesładowanie bezbron- nych”.

ODEZWA

Wileńskiego Komitetu Pomocy Wojsku

31 bm. odbyło się posiedzenie Wojewódzkiego Komitetu Obywatelskie- go Pomocy Wojsku z udziałem przewodniczących poszczególnych sekcji Komitetu. Uchwalono jednogłośnie odezwę do społeczeństwa treści nastę- pującej:

OBYWATEL!

Armia polska jest gotowa do boju o nienaruszalność granic naszej Ojczyzny o wolność i honor.

Wszyscy bez wyjątku musimy dać z siebie najwyższy wysiłek pracy i gotowi jes- teśmy zdobyć się na każdą ofiarę, której zażąda od nas Ojczyzna.

Jeżeli wróg wyciągnie zbrodniczą rękę, by zagarnąć nasze ziemie, odprzemy najazd

Wierzymy w niezłomne męstwo naszego żołnierza, wierzymy w moc duchową na- szego Narodu, w triumf prawdy i sprawiedliwości. Wierzymy w świętość sprawy, o którą Narod nasz walczy. Wierzymy w wielkość Polski. Wierzymy w zwycięstwo! Obok armii ramię przy ramieniu, w najserdecznym zbrataniu stoi cały Narod

By jedności tej dać wyraz — by najwydatniej spożytkować zewsząd garnące się do współpracy sily powstaje WOJEWÓDZKI OBYWATELSKI KOMITET POMOCY WOJSKU.

Jednocześnie powstają komitety powiatowe, miejskie, gminne i gromadzkie. We wszystkich tych komitetach, na wszystkich szczeblach zestrzela się wysiłki społeczeństwa, samorządu i administracji. Zakre prac wskazują powołane do życia przez Wojewódzki Komitet następujące sekcje: 1) Propagandowo - Oświatowa, 2) Zwyczajania Dycerskiej, 3) Pomocy Oddziałom Wojskowym, 4) Obrony Przeciwlotniczej, 5) Opieki Społecznej, 6) Aprowizacji, 7) Zdrowia i 8) Rolna i Pomocy Sąsiedzkiej.

Wszystkie serea w Polsce biją jednym rytmem. Rozumiemy się wszyscy. Nam nie trzeba słów. Do czynu

WSZYSCY — ORGANIZACJE I JEDNOSTKI — ZGLASZAJĄ SIĘ NATYCHMIAST DO WSPÓŁPRACY W ODROWIEDNICZYM KOMITETACH.

Przewodniczący Wojewódzkiego Obywatelskiego Komitetu Pomocy Wojsku

Wojewoda Wileński (—) Artur MARUSZEWSKI

Wiceprzewodniczący:

(—) Ks. Biskup Kazimierz MICHALKIEWICZ

(—) b. Marszałek Aleksander Prystor

(—) pos. gen. Lucjan ŻELIGOWSKI

Członkowie Prezydium Komitetu

Komitety przy gminach żydowskich Apel K. ła parlamentarnego do Żydów

WARSZAWA, (Pat). We czwartek dnia 31 bm. obradowało Żydowskie Koło Parla- mentarne pod przewodnictwem posła Br. Sommersteina. W wyniku obrad Żydowskie Koło Parlamentarne zwróciło się do za- rządów wszystkich gmin żydowskich w kraju z wezwaniem o natychmiastowe zorganizowa- nie przy każdej gminie specjalnego wydziału do spraw czynnego udziału miejscowej lud- ności żydowskiej w akcji wzmocnienia ob- ronności państwa dla pełnego zrealizowania gotowości ludności żydowskiej do wszelkich ofiar, jakich obecna chwila żąda od wszyst- kich obywateli.

Wydział ten, do którego należy powołać przedstawicieli wszystkich działających na terenie gmin żydowskich organizacji polity- cznych, społecznych, religijnych, gospodar-

czych, oświatowych, sportowych i młodzieżo- wych, ma inicjować i koordynować, sto- sownie do wskazań władz państwowych i samorządowych, udział ludności żydowskiej w akcjach o charakterze społecznym, związa- nych: a) z bezpośrednią obroną państwa, b) ze sprawami aprowizacyjnymi, c) z opie- ką nad rodzinami osób powołanych do peł- nienia służby wojskowej, d) z cywilną ob- roną przeciwlotniczą i służbą sanitarno-rato- wniczą.

Będzie w ogóle, zażaleniem gmin i wywie- nionych oddziałów współdziałać z władzami i z całym społeczeństwem w celu utrzymania spokoju, normalnej wartości i wzajemnej pomocy we wszystkich okolicznościach jakie nadchodzące wydarzenia mogą wytworzyć

Wojna bez mitu

Jan, Piotr, czy Stanisław, powołani do szeregów polskiej armii, nie czują zazwyczaj nienawiści do Hermana czy Maza, z którymi będą się mieli spotkać w boju, oko w oko. Ale ci młodzi ludzie ubrani w mundury wojska polskiego wiedzą dlaczego mają zadawać śmierć swym przeciwnikom niemieckim i za co własne życie stawiają na kartę.

Ale Max lub Herman, którym każą biec na polskie okopy i kłuć, rąbać, mordować ich rówieśników polskich — ci młodzi Niemcy, czy wiedzą dlaczego tak mają czynić?

Dla nas to walka o wolność, o skarb największy, jaki człowiek posiada. Ale dla nich?

Jakkolwiek będziemy oceniali prawdziwą wartość różnych mitów politycznych, jedno zdaje się być niesporne pewne, że wojna wymaga mitu. Jeśli się milionowe masy zmusza do ciężkich ofiar i olbrzymiego wysiłku, nie wystarczy ubrać je w mundury i uzbroić. Wielka ofiara wymaga wielkiej idei. Idea, mit musi porwać i rozplomić miliony idących do walki.

W Polsce mówić o tym nie trzeba, a nawet mówić nie sposób. Cudzoziemiec, któryby dziś po raz pierwszy stanął na ziemi polskiej, zrozumie wszystko, jeżeli spojrzy w oczy tym co odchodzą i tym co żegnają odchodzących. Ta prawda żyje we wszyst-

kich sercach. A z jaką wiarą w duszy, a w imię czego pójdą do walki młodzi ludzie mobilizowani po tamtej stronie?

Wódz narodowo-socjalistycznych Niemiec ogłosił się prorokiem nowej Europy. Hasła uniwersalne rewolucji narodowej stawiane były bardzo wyraźnie, bardzo mocno. Interweniowano w Hiszpanii w imię solidarności rządów faszystowskich. Nadawano wszak tej pomocy charakter bezinteresowny, jakiejś kruczajaty ideologicznej przeciwko międzynarodowemu bolszewizmowi. Tak samo też przyjaźń z Italią uzasadniana była wspólnotą ideologiczną. Społeczeństwo niemieckie brało to na serio. Wierzono, że stara i zgnita Europa, stoczona przez destrukcyjne elementy żydowskie, socjalistyczne i wolno-mularskie potrzebuje odrodzenia. Renesansem tym miały być nowe ruchy „faszystowskie”, zjednoczone w walce z bolszewizmem.

Przyszła sierpień roku 1939. Minister Ribbentrop poleciał do Moskwy. Uniwersalne hasła zostały cynicznie odrzucone. Dziś Niemcy nie mogą ich wypisać na swych sztandarach. Nie mogą głosić, że walka z Polską w jakikolwiek sposób ma się wiązać z walką przeciw bolszewizmowi.

Narodowy socjalizm miał jeszcze inne hasła ideologiczne. Mówiono: Blut und Boden — krew i ziemia

W „Mein Kampf” u Hitlera w „Mythus des XX Jahrhunderts” spotykamy twierdzenie, że Niemcy muszą zdołać być ziemię dla kolonizacji. Hitler wyraźnie stwierdził, że ziemi tej należy szukać w Rosji. Pisano wiele o żyznych ziemiach Ukrainy. Być może wielu Niemców wierzyło, że dostaną działki na żyznych czarnoziemiach Ukrainy. Walka z Rosją byłaby walką o rolę uprawną i o surowce.

Ale Hitler podpisał pakt z Sowieci. Wskutek tego hasła „Blut und Boden” straciły swoją aktualność.

Napewno dyplomaci planują, że Polska będzie tylko etapem w marszu na wschód, a później przyjdzie kolej na Rosję. Ale dla mas cele wojny trzeba stawiać bardziej prosto, bardziej bezpośrednio.

Pomorze i Gdańsk — rozumieją to masy niemieckie — stanowią kwestię prestiżową. Oficjalna propaganda mówi o „honorze”. Podobny intrygę ziem polskich nie rozwiązałby ani zgadnienia surowców, ani sprawy przeludnienia. Zostają względy prestiżowe butnej imperialistycznej polityki.

Naród niemiecki cechuje duże poczucie dyscypliny. Dlatego — przypuszczać należy — masy niemieckie pójdą karnie do okopów. Ale co się stanie w chwili pierwszego niepowodzenia? Czyż nie ulegną depresji ludzie walczący bez idei? TSE.

Ograniczenie żeglugi na polskich wodach terytorialnych

WARSZAWA, (Pat.). Kierownictwo marynarki wojennej podaje do powszechnej wiadomości, że na obszarze polskich wód wewnętrznych i terytorialnych, ograniczonym linią 3-milowej odległości od brzegu polskiego w granicach od południa: 18 st. 03,8 ost. do punktu na szer. gg. 54 st. 30,0 n. i dług. gg. 18 st. 45,0 ost., a dalej w całym obszarze na n. od następujących linii: linia 1 od punktu 54 st.

30,0 n i 18 st. 45,0 ost. do punktu 54 ff, 28,0 n i 18 st. 40,5 ost., linia 2 od punktu 54 st. 28,0 n i 18 st. 40,5 ost. do punktu 54 st. 27,8 n i 10 kt 34, ost — żegluga jest niebezpieczna.

Statki przychodzące do Gdyni powinny podejść do punktu n szer. gg. 45 st. 29,5 n. i dług. gg. 18 st. 45,0 ost, skąd żądają pilota i oczekują na jego przybycie.

Nowy plan Roosevelta

WASZYNGTON, (Pat.). Duże wrażenie w tutejszych kołach politycznych wywołał fakt wręczenia listów uwierzytelniających przez Roosevelta przez nowego ambasadora W. Brytanii lorda Lothiana.

Zwrócił powszechną uwagę, że prezydent Roosevelt po uroczystości wręczenia odbył z adm. Lothianem półtoragodzinną konferencję. Jest to fakt BEZ PROCEDENSU W ZWYCZAJACH DYPLOMATYCZNYCH. Lord Lothian odmówił udzielenia informacji na temat tej rozmowy.

Również wymiana przemówień — akredytowaniu nowego ambasadora obfitowała w znamienne akcenty.

W swoim przemówieniu w Lord Lothian podkreślił, że rząd angielski postawił sobie zadanie UCZYNIĆ WSZYSTKO, CO MOŻLIWE ABY

UTRZYMAĆ POKÓJ NA DRODZE POKOJOWEJ OSIĄGAJĄC SPRAWIEDLIWE ROZTRZYGNIECIE W DZIEDZINIE GOSPODARCZEJ I POLITYCZNEJ.

Rząd W. Brytanii ma pełne zaufanie do tych usiłowań zapewnienia pokoju i zmierza do tych samych celów co i prezydent Roosevelt i cały naród Stanów Zjednoczonych. Wie, że rząd Stanów Zjednoczonych i cały naród amerykański od wielu lat ciągle dążył do zapewnienia pokoju i położenia kresu agresji. Jest on szczęśliwy, że rząd i cały naród W. Brytanii zdążają do tych samych celów.

LONDYN, (Obsł. sp.). WCZORAJ W LONDYNIE OTRZYMANO WIADOMOŚĆ O NOWYM PLANIE ROOSEVELTA UPATOWANIA POKOJU. NA RAZIE BRAK JESZCZE SZCZEGÓŁÓW.

Statki niemieckie uciekają do portów sowieckich

ANKARA, (Obsł. sp.). Dziś otrzymano w Paryżu wiadomość ze Stambułu o tym, że rząd turecki wydał dalsze zarządzenia mobilizacyjne.

W Paryżu twierdzą, że jest to jeszcze jeden dowód pełnej gotowości Turcji do wystąpienia na wypadek wojny po stronie państw pokojowych.

WIADOMOŚĆ TĘ POTWIERDZA RÓWNIŻ NADANA PRZEZ „REUTERA” DEPEZA O TYM, ŻE WSZYSTKIE STATKI NIEMIECKIE

ZNAJDUJĄCE SIĘ W PORTACH TURKICKICH, LUB NA OBSZARZE TURKICKICH WÓD TERYTORIALNYCH OTRZYMAŁY ZARZĄDZENIE ADMIRALICJI NIEMIECKIEJ, BY NATYCHMIAST UDAŁY SIĘ DO PORTÓW SOWIECKICH.

To poczucie niebezpieczeństwa dla okrętów niemieckich na terenie wód tureckich świadczy wymownie o tym, że POZYCJA PAŃSTWA KEMAL PA-SZY JEST JUŻ WYRAŻNA.

Grecja pogłębia mobilizację

SOFIA, (Pat.). Rada ministrów wydała zakaz urządzania wszelkich zgromadzeń publicznych na terenie całego kraju.

Sztab główny armii komunikuje, że powołano dodatkowo 2 roczniki rezerwistów na okres ćwiczeń.

Korpus X. do walki z bandytyzmem niemieckim

W niedzielę późnym wieczorem (27 bm.) odbyła się odprawa Zarządu Okręgu Warszawskiego Związku Powstańców Śląskich, który pielęgnuje tradycje walk niepodległościowych o

zachodnie rubieże Rzeczypospolitej wobec bandyckich napadów niemieckich na przygranicze polskie, powstał do życia jednostkę bojową Korpus X. W ramach Korpusu znajdują

się t. zw. żywe torpedy oraz oddziały ochotników i ochotniczek gotowych do największych poświęceń dla Ojczyzny.

Upór Hitlera staje się śmieszny Chciał poróżnić Anglię z Francją!

O metodach postępowania dyplomacji niemieckiej, która usiłuje za wszelką cenę wprowadzić rozdźwięk do obozu pokoju, wydała charakterystyczną ocenę francuska agencja telegraficzna „Havasa”.

Reasumując wypadki ub. doby, agencja „Havasa” stwierdza, że PROBY HITLERA ROZBIĆ JEDNOLITY FRONT FRANCUSKO-ANGIELSKI

WYGLĄDAJĄ WPROST ŚMIESZNIE Francja i Anglia już powzięły decyzje, które są doniosłe i trwałe. Francja i Anglia BĘDĄ SIĘ BIŁY PRZY POLSCE.

W kołach politycznych Francji sensację wywołał ustęp oświadczenia „Havasa”, w którym jest mowa o niemieckich usiłowaniach rozbięcia frontu jedności między Anglią i

Francją. Prawdopodobnie sugestie w tym kierunku poczynione zostały przez Hitlera w jego liście, skierowanym do Chamberlaina. W jaką one zostały ujęte formę dowiemy się niebawem, prawdopodobnie na posiedzeniu angielskiej Izby Gmin, gdzie premier Chamberlain złoży sprawozdanie z przebiegu jego listowych rozmów z Hitlerem.

Dywizja amerykańska formuje się we Francji

Pułk armii amerykańskiej Sweeney, który w czasie wojny światowej walczył jako ochotnik w szeregach armii francuskiej, zapowiedział, że podejmie ORGANIZACJĘ OCHOTNICZEJ DWYWIZJI AMERYKANSKIEJ WE FRANCJI, ORAZ OCHOTNICZEJ ESKADRY LOTNICZEJ A. P.

W ciągu jednego dnia pułkownik Sweeney miał uzyskać akces 500 Amerykanów, zamieszkałych we Francji.

Jako przyszły dowódca tej formacji amerykańskiej we Francji przewidziany jest generał brygadier amerykański H. J. Reilly — który również w czasie wojny światowej walczył na

froncie francuskim.

Płk. Sweeney bawił przed niedawnym czasem w Polsce i w ciągu ostatniego tygodnia w rozmowie z dziekanami polskimi i francuskimi w Paryżu wypowiadał się niezwykle dobitnie o moralnej i materialnej wartości armii polskiej.

Prasa litewska zwalcza Waldemarasa

KOWNO, 30.VIII (n). Wczorajsze dzienniki przestrzegają przed wykorzystywaniem zaognionej sytuacji międzynarodowej dla rozgrywek partyjnych. Postępowanie „Lit-

tuvos Žinios” pisze: „Bardzo niepatriotyczną i nienarodową rzeczą jest myśleć o rozbiciu rządu — jest to zbyt egoistyczny zamiar, nie warty imienia syna narodu”. Słowa te zwrócone są, jak się zdaje, pod adresem

narodowców (tautininków), w szczególności zaś ich skrajnego odłamu — „woldemarasowców”, którzy powróć do kraju swego przewodzący chcieliby wykorzystać dla dojścia do władzy.

Jak forsowano La Manche

Już przybyły pierwsze transporty wojsk angielskich do Francji. Na razie tylko 5 tysięcy żołnierzy, ale cała armia ekspedycyjna w sile 300 tys. wojsk pierwszoliniowych i tyleż rezerwy gotowe są do przerzucenia na kontynent.

W dzisiejszej skali przygotowań wojennych, liczby te mogą się wydawać na pozór nieduże, porównanie jednak z liczbą wojsk angielskich, które walczyły na ziemi francuskiej w pierwszym okresie wielkiej wojny światowej daje inne pojęcie o tych cyfrach. W ciągu czterech lat wojny Anglia przerzuciła na kontynent ogółem 2 miliony żołnierzy, w czym 1,260.000 wojsk pierwszoliniowych. Jednorazowe zatem wystąpienie 25%

tej sumy będzie dużą pomocą w początkowych fazach ew. działań wojennych.

Ekspedycje wojenne przez kanał, dzielący wyspy brytyjskie od kontynentu, miały miejsce nie tylko w ciągu ostatniego ćwierćwiecza. Kanał La Manche widział na swych wodach niejedną już armię, płynącą nie tylko z wysp na kontynent, ale też i odwrotnym kierunku. Pierwszą historyczną datą, godną zanotowania, jest rok 55 przed Chr., kiedy to Juliusz Cezar wyruszył z litus Portus pomiędzy dzisiejszym Calais a Boulogne z dwoma legionami na 80 okrętach. Wylądował on wówczas w Walmer. Najstłynniejszą może a w każdym razie wielce brzemionną w trwającej

do dziś konsekwencje była ekspedycja Wilhelma Zdobywcy w roku 1066, który wypłynął z 30.000 żołnierzy na 3.000 statków z St. Valery-en-Caux, w pobliżu Dieppe, i wylądował triumfalnie w Pevensey. Potężna armia wypłynęła z portu Dover w roku 1190 pod przewodnictwem Ryszarda-Lwie Serca na trzecią wyprawę krzyżową. W roku 1346 król Edward III wypłynął z Southampton na czele 30-tysięcznej armii. Angielska flota w sile 1000 jednostek zawinęła do La Hogue w Normandii i po spustoszeniu kraju, angielskie wojsko wróciło do Anglii przez Calais, które wpadło w ręce Anglików.

„Rewizytowali” Anglię poprzez Kanał w roku 1377 Francuzi wspólnie z Hiszpanami, kiedy to zajęli Isle of Wight, spaliłi Hastings i Rye i zaatakowali Southampton i Winchelsea. W sześć lat potem krwawo pomścili

te wyprawę Anglicy, zdobywszy Gravelines i Dunkierkę. W roku 1414 wielki ruch panował na Kanale w związku z żądaniem Henryka V, aby mu, wzamian za nieuwzględnione przez Francję żądanie przekazania królewskiego berla Francji, oddano rękę księżniczki Katarzyny. Król angielski, zniecierpliwiony tymi układaniami, wyruszył wreszcie z Southampton na czele 30-tysięcznej armii. Trzy dni trwało, zanim armia ta wylądowała na ziemi francuskiej. Po klęsce, zadanej Francuzom, Henryk V wrócił do Anglii via Calais-Dover, ale w roku 1417 znów wylądował we Francji, w Touque w Normandii. Tym razem zajął Villers, Bayeux, Alençon, Caen, Rouen i inne miasta.

W niedługim czasie po pokojowym spotkaniu Henryka VIII-go z Franciszkiem I-ym nastąpiła zbrojna wyprawa Anglików na pbrzeże Fran-

cji, która zakończyła się zwycięstwem Boulogne przez Henryka. Franciszek w odwecie wyruszył ku wyspom angielskim, zaś Henryk VIII wysłał wojska do Calais. W jedenaście lat po jego śmierci Francuzi ostatecznie odzyskali ten niezwykle ważny port, który nazywano „największym klejnotem w angielskiej koronie”. Rok 185, kiedy to Napoleon III wraz ze swoją małżonką, cesarową Eugenią, złożył oficjalną wizytę królowej Wiktorii, zapoczątkował erę pokojowych i przyjaznych stosunków pomiędzy Anglią i Francją, których tradycje potrzymują do dziś dnia armie obu potężnych państw, złączone braterstwem broni i wspólnie przelaną krwią w obronie cywilizacji i pokoju.

M.

W KAŻDYM POLSKIM DOMU

KRZYŻACY

Nieśmiertelne dzieło
HENRYKA SIENKIEWICZA
za Zi 3.— (trzy)

Każdy setny nabywca „Krzyżaków” otrzyma bezpłatnie (kwartalną, półroczną) prenumeratę naszego pisma lub według swego wyboru wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich (Lwów, Ossolińskich 11) za Zi 1.— (dziesięć), z katalogu dołączonego do każdego egzemplarza „Krzyżaków”.

Ważna do 23 września 1939 r.

(Wypełnić i wyciąć)

Proszę o nadesłanie _____ egzempl. „Krzyżaków” Sienkiewicza po Zi 3.— tj. razem Zi _____

Kwotę przekazuję czekiem P. K. O. Nr 141.599.

Imię i nazwisko _____

Dokładny adres _____

(Kurjer Wileński)

O pomieszczeniach uszczelnionych i zabezpieczonych

Możliwość ataków z powietrza mimo czynnej obrony przeciwlotniczej nakazuje nam w najszerszym zakresie urządzenie pomieszczeń ochronnych dla ludzi, aby zmniejszyć ewentualne skutki bombardowania.

W tym celu zależnie od możliwości należy urządzać pomieszczenia uszczelnione, zabezpieczające, rowy ochronne otwarte i kryte, wreszcie jako najlepsze zabezpieczenie odpowiednio wytrzymałe schrony.

W warunkach lokalnych najbardziej powszechne będą rowy ochronne, gdy brak możliwości dla urządzenia pomieszczeń w budynkach, oraz pomieszczenia uszczelnione i zabezpieczające.

Rowy ochronne otwarte i kryte służą dla przechodniów i mieszkańców pobliskich domów, w których ze względu na konstrukcję i brak trwałych piwnic nie można urządzić pomieszczeń ochronnych; — chronią one jedynie przed odłamkami, podmuchem i gruzami walącymi się budynków (ze względu na oddalenie), nie za zabezpieczają jednak przed gazem, to też osoby chroniące się w rowach powinny posiadać maski gazowe.

Pomieszczenia uszczelnione chronią jedynie przed gazem, zaś zabezpieczające — nie tylko przed gazem, ale również przed odłamkami, gruzem walącym się budynku i słabym podmuchem.

Zasadniczo pomieszczenia zabezpieczające i uszczelnione można urządzić nie tylko w budynkach ogniotrwałych, ale i drewnianych, jednak mieszkańcy budynków drewnianych muszą liczyć się z większą możliwością pożarów od bomb zapalających.

Pomieszczenia uszczelnione można urządzać w każdym mieszkaniu, natomiast pomieszczenia zabezpieczające urządzone są jako pomieszczenia zbiorowe — najczęściej w piwnicach i suterrenach ze względu na większą wytrzymałość ścian i stropu.

Jak i gdzie należy urządzać pomieszczenia zabezpieczające względnie uszczelnione?

Wybór miejsca w budynku na pomieszczenie zabezpieczające czy uszczelnione winien uwzględniać przede wszystkim jaknajwiększą trwałość ścian i stropów, jaknajmniejszą powierzchnię ścian zewnętrznych i otworów, przez które mógłby się przedostać gaz.

Z Targów Północnych

Targi Zielarskie w Wilnie

W piątek dnia 1 września br. o godz. 11 odbędzie się otwarcie Ogólnopolskich Targów Zielarskich, Grzybów i Konserw Roslinnych, organizowanych w ramach V Targów Północnych w Wilnie. Targi będą trwały od 1 do 3 września br. włącznie.

W związku z Targami odbędzie się konkurs jakościowy prób towarów oraz szereg nabrań brązowych. W sobotę dn. 2 września urzędzone zostanie zebranie dyskusyjne, poświęcone zagadnieniom przetwórstwa roślinnego. Poszczególne tematy będą zagajane przez p. dyr. D. J. Tylgnera, Głównego Inspektora Standyzacyjnego Związku Izb Przemysłowo-Handlowych w Warszawie oraz innych przedstawicieli Inspektoratu i Laboratorium Żywnościowego Związku Izb Przemysłowo-Handlowych.

Nagrody dla hodowców

W dniu 27 sierpnia br. odbyło się posiedzenie Komisji Sędziów Ogólnopolskiej Wystawy Drobni, Gołębi, Psów, Królików i Zwierząt Futerkowych pod przewodnictwem prof. Maurycego Trybalskiego, prezesa Komitetu Wystawy.

Nagrody ofiarowały następujące insty-

tuacje, urzędy i organizacje: Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych, Centralny Komitet do spraw Hodowli Drobni w Polsce, Polski Związek Eksportowy Bekonu i Artykułów Zwierzęcych, Zarząd Miejski w Wilnie, f-ma „Champignons” i Targi Północne.

W dziale drobiu (kury, kaczki, gęsi, perlice i indyki) rozdano dla 26 osób nagrody, w dziale gołębi 5 osób, w dziale kanarków 1 osoba, w dziale lisów srebrnych 1 osoba, w dziale królików 6 osób, za ogólną akcję drobiarską, — nagrodę w dziale psów (myśliwskie, dogi, owczarki) dla 19 osób.

Nagrody zostały przyznane w postaci medalów, dyplomów, nagród pieniężnych i w naturze.

Pokaz ten będzie ostatnią z licznych imprez, urządzanych w rb., pomimo nastrojów chwili przez tegoroczne Targi Północne.

Zelazny zapas produktów trzeba gromadzić racjonalnie, obecnie są tanie jaja

Zapobiegliwe gospoście Wilna od kilku dni zaopatrują się w „żelazny zapas” środków żywnościowych. W pierwszych chwilach robiły to zbyt pośpiesznie, zbyt gorączkowo — tak, że powstał chwilowy brak niektórych artykułów. Obecnie w sklepach żywnościowych nie ma tłoku. Zapasy w większości domów są porobione.

Należy jednak pamiętać, że zakupy czynione przez ludność w dniach „gorących” nie zawsze były zgodne z interesem własnym konsumenta. Zdarzały się bowiem wypadki zakupywania przez poszczególne osoby większej ilości produktów, ulegających łatwemu zepsuciu. Obecnie więc w spokoju należy zrewidować spiżarnię i zrationalizować dalsze zakupy, aby zgromadzić lepszy pod względem wartości odżywczej zapas prowiantów w domu. Należy to czynić stopniowo, konsumując posiadane zapasy i uzupełniając je przez częściowe nowe zakupy.

jeśli pomieszczenia ochronne posiadają okna, okna te winny być otwarte, by pomieszczenie miało możliwość dużej wymiany świeżego powietrza. Okna wewnętrzne (szyby) należy całkowicie zakleić czarnym nieprzepuszczającym światła papierem, a z odwrotnej strony wykleić paskami papieru dla zwiększenia wytrzymałości na podmuch.

Podczas ataku lotniczego okna zewnętrzne przymykamy, zaś okna wewnętrzne dokładnie zamykamy i uszczelniamy, (guma, wojłok, naklejanie pasków papieru lub szmaty). Tem sposobem wykonania uszczelnienia okien daje również całkowite zaciemnienie.

Uszczelnienie drzwi może być wykonane w analogiczny sposób.

W najbliższych dniach na terenie poszczególnych komisariatów OPL w Wilnie przewidziane jest uruchomienie poradni budowlanych OPL dla udzielania rad i wskazówek przy urządzaniu pomieszczeń uszczelnionych i zabezpieczających.

Inż. T. Jasiński.

Zwracamy więc uwagę, iż w chwili obecnej znajdujemy się w pełnym sezonie produkcyjnym jaj. Rynek nasz posiada duże ilości tego towaru, cena jak na obecny okres jest wyjątkowo niska a artykuł ten jest jednym z najbardziej zdrowych i odżywczych środków spożywczych.

Tworząc więc zapasy żywności każda rodzina winna zwrócić uwagę na zakup jaj, które można przechowywać w stanie świeżym w warunkach domowych przez 2—3 tygodni. Natomiast jaja przechowywane w płynie wapiennym lub w chłodniach utrzymują swą wartość i jakość nawet przez kilka miesięcy.

Obrączka złota na F.O.N.

P. mg. Mejer Kirzner złożył dziś w Obywatelskim Miejskim Komitecie FON złotą obrączkę ślubną na FON i wzywa ludność żydowską Wilna aby w obecnej chwili masowo zaczęła składać na FON przedmioty złote.

Na FON

W dniu Imienin Pana Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego składa na FON — 5 zł. — H. V

„Elektrit” kopie rowy

Firma Elektrit, odpowiadając na apele lutejszych władz samorządowych, wyposażyła przeszło 100 osób spośród swojej załogi robotniczej w odpowiednie sprzęty do kopania rowów. Ta parlia robotników, zapołączona w w łopaty, kopata w dniu wczorajszym i kopać będzie przez kilka dni następnych rowy przeciwlotnicze w godzinach normalnej pracy fabrycznej.

Robotnicy otrzymują za pracę przy kopaniu rowów swój normalny dzienny zarobek. Również cały personel biurowy składający się z 75 osób, postanowił udeścić na kopanie rowów, luzując pracownictwo fabrycznych.

Należy przypuszczać, że inne fabryki oraz większe przedsiębiorstwa pójdą śladami Elekritu.

Od dziś wypłacanie należności za pobrane konie, wozy i pojazdy mechaniczne

Izba Skarbowa podaje do ogólnej wiadomości, że poczynając od dnia 1 września Kasy Urzędów Skarbowych na terenie województwa wileńskiego (w Wilnie Kasa I Urzędu Skarbowego) będą wypłacać wynagrodzenie za pobrane zwierzęta pociągowe, wozy, uprząż, pojazdy mechaniczne i rowery na podstawie przedkładanych zleceń wypłaty wydanych przez Komisje Poborowe na następujących warunkach:

1) Wynagrodzenie za pobrane zwierzęta pociągowe wypłacane będzie w sposób następujący:

a) w przypadku pobrania jedynie go posiadanej w chwili poboru zwierzęcia pociągowego, wynagrodzenie wypłaca się w całości gotówką.

b) W przypadku pobrania zwierząt pociągowych od osób (przedsiębiorstw), posiadających w chwili po-

boru więcej niż jedno zwierzę pociągowe, ale nie więcej niż trzy zwierzęta pociągowe wynagrodzenie wypłaca się w 75% gotówką, na resztę zaś wydaje się asygnaty, w innych przypadkach wynagrodzenie wypłaca się w połowie gotówką, w połowie asygnatami.

Celem stwierdzenia ilości posiadanych w chwili poboru zwierząt pociągowych wystarczyć przedłożenie zaświadczenia właściwego Zrządu Gminnego lub sołtysa.

2) Wynagrodzenie za pobrane wozy, sianie, bryczki, uprząż oraz rowery, jak również przedmioty niezbędne do ich użytkowania (naczynia do pojenia i karmienia zwierząt, latarnie, narzędzie itp.) wypłacane będzie w całości gotówką.

3) Wynagrodzenie za pobrane po-

jazdy mechaniczne, przeznaczone dla celów zarobkowych, wypłaca się w całości gotówką, o ile pobrany pojazd był jedynym pojazdem mechanicznym, należącym w chwili pierwszego poboru do osoby świadczącej. W przypadku przeciwnym wypłaca się gotówką jedynie 50% ustalonej należności, resztę wypłaca się asygnatami.

4) Za ciągniki (traktory) wypłaca się wynagrodzenie w połowie gotówką, w połowie zaś asygnatami.

Wynagrodzenie za samochody i motocykle osobowe nie przeznaczone dla celów zarobkowych, wypłaca się wyłącznie asygnatami.

Stwierdzenie okoliczności, od których zależy wypłata gotówką, część ciowo gotówką, a częściowo asygnatami, należy do władz administracji ogólnej.

Obwieszczenie o zarządzeniu pogotowia obrony przeciwlotniczej

Minister Spraw Wojskowych zarządził z dniem dzisiejszym pogotowie obrony przeciwlotniczej, które trwać będzie aż do odwołania.

W związku z tym, na podstawie ustawy o obronie przeciwlotniczej i przeciwgazowej z dnia 15 marca 1934 r. (Dz. Ust. R. P. Nr 80, poz. 742) podaje do powszechnej wiadomości, co następuje:

I.

Automatycznie powstaje obowiązek osoblistych i rzeczowych świadców wojennych.

II.

Jednocześnie obowiązują następujące przepisy:

A. Przepisy o zachowaniu się w czasie pogotowia opl.

1 Oświetlenie. Ilość punktów świetlnych na ulicach i placach ma być niezwłocznie zmniejszona (zredukowana) do niezbędnego minimum.

Nie wolno od zmroku do świtu oświetlać okien wystawowych, świecideł neonów reklamowych, reklam świetlnych, itp.

Światła zewnętrzne poszczególnych domów muszą być stale wygaszone (z wyjątkiem numerów policyjnych).

Okna oświetlonych prywatnych mieszkań, biur, klatek schodowych, warsztatów i innych lokali, mają być od zmroku do świtu zakryte zasłonami nie przepuszczającymi światła.

Światła pojazdów powinny być przyćmione (kolor niebieski). W mieszkaniach i lokalach, które nie będą posiadać w oknach zasłon światłoszczelnych, światło winno być całkowicie zgaszone.

2. Zachowanie się mieszkańców. Każdy mieszkaniec obowiązany jest a) w domach mieszkalnych: stosować się do wskazówek, wywieszonych w bramach domów, — podporządkować się zarządzeniom organów samoobrony domów (bloków).

b) na ulicach i placach publicznych: — podporządkować się zarządzeniom organów P. P. i posterunków bezpieczeństwa.

Należy unikać bezcelowego gromadzenia się i zatrzymywania się w chodnikach, ulicach i placach publicznych.

c) na stacjach kolejowych, w urzędach, w świątyniach, w lokalach rozrywkowych, gastronomicznych itp. — stosować się do wskazówek lokalnych organów opl oraz ściśle przestrzegać podanych do publicznej wiadomości ogłoszeń i zarządzeń lokalnych władz opl.

B. Przepisy o zachowaniu się w razie alarmu lotniczego.

1. Zagrożenie miasta nalotem powietrznym będzie ogłaszane na terenie całego miasta:

sygnałem alarmu lotniczego przez ciągłe brzmienie syren w czasie 3 minut.

2. Z chwilą usłyszenia sygnału lotniczego obowiązani są:

a) przebywający na terenie domów mieszkalnych — stosować się do zarządzeń organów samoobrony domów (bloków)

b) przechodnie — natychmiast opuścić ulice i place i udać się do swych domów, względnie do domów najbliższej położonych.

c) kierowcy pojazdów (autobusów, samochodów, pojazdów konnych itp.) — zatrzymać pojazdy tuż przy krawężniku (a na ulicach o wąskiej jezdni prawymi kołami na chodniku), zgasić wszelkie światła, w pojazdach mechanicznych wyłączyć silnik, w pojazdach konnych wyprząć konie, unieważnić je na kantarach z przodu lub z tyłu pojazdu i o ile możności zakryć im oczy, tramwaje — zatrzymać w tych miejscach, gdzie jest zastal alarm, lecz tak, by nie hamować ruchu na skrzyżowaniach ulic.

Po wykonaniu tych czynności kierowcy, woźnicy oraz pasażerowie chronią się do najbliższej położonych domów mieszkalnych.

d) Znajdujący się: na dworcach kolejowych, w urzędach, w świątyniach, w lokalach rozrywkowych, gastronomicznych itp. — stosować się do zarządzeń lokalnych organów opl.

3. Bramy domów mają być przyknięte, lecz nie zamknięte na klucz.

4. Alarm gazowy i pożarowy:

a) w razie użycia przy nalocie gazów bojowych ogłaszane będą na terenie zagrożonych domów, (bloków, domów) lub obiektów sygnały alarmu gazowego, tj. dźwięki gongów (ewent. kawałków blachy),

b) w razie powstania pożaru na terenie domu lub obiektu ogłaszane będą sygnały alarmu pożarowego, tj. dźwięki dzwonek pożarowych (ewent. kawałków sztab żelaznych).

C. Przepisy o zachowaniu się po odwołaniu alarmu lotniczego.

1. Odwołanie alarmu lotniczego będzie ogłaszane na terenie całego miasta przez: urywane dźwięki syren w czasie 3 minut.

2. Odwołanie alarmu gazowego i pożarowego dokonują komendanci opl domów (bloków, domów) i obiektów osobiście lub przez swoje organa, bez użycia środków dźwiękowych.

3. Po odwołaniu alarmu lotniczego, normalny tryb życia ludności może być wznowiony od razu lub stopniowo, w miarę likwidacji skutków napadu. Ludność będzie o tym powiadomiona przez poszczególnych komendantów opl domów (bloków domów) lub przez organa bezpieczeństwa.

4. Zbliżanie się do niewybuchów jest wzbronione.

5. Po odwołaniu alarmu lotniczego pogotowie obrony przeciwlotniczej trwa nadal aż do odwołania.

Wykroczenia przeciw przepisom podanym wyżej w części II-jej karane będą stosownie do postanowień art. 7 powołanej ustawy więzieniem do lat 2 i grzywną lub aresztem do lat 2 i grzywną.

KIEROWNIK POWIATOWEJ WŁADZY ADMINISTRACJI OGÓLNEJ

Świateł zasłaniać jeszcze nie trzeba

W dniu 31 sierpnia rb. zarządzone zostało pogotowie O. P. L. na m. Wilno i całe województwo wileńskie.

Podaje się do ogólnej wiadomości i zastosowania, że aż do chwili specjalnego zarządzenia, które w razie potrzeby będzie podane w prasie i

radio, — świateł wewnętrznych ani też zewnętrznych, zasłaniać ani też gasić nie potrzeba.

Natomiast przygotować należy światła zastępcze (świece, lampy naftowe) oraz materiały do przesłaniania okien.

Nietrzeźwi pod autobusem

28 bm. na 1. km. traktu z Głębokego do Dzinsy spóźnił się przy rozmięciu się z autobusem koń, wskutek czego spadł zwozu i dostali się pod koła autobusu dwaj m-cy wsi Ogornie, gm. pliskiej: Jan Bureń i Michał Michalewicz. Oba

doznali obrażeń cielesnych. Bureń po przywiezieniu do szpitala zmarł.

Ustalono, że kierowca autobusu był zupełnie trzeźwy, jechał przepisowo i dawał sygnały, natomiast Bureń i Michalewicz byli nietrzeźwi.

Posiedzenie Wydziału Wojewódzkiego

28 bm. w Urzędzie Wojewódzkim pod przewodnictwem p. wojewody A. Maruszewskiego odbyło się posiedzenie Wydziału Wojewódzkiego.

Biorąc po raz pierwszy udział w posiedzeniu. Wileńskiego Wydziału Wojewódzkiego, p. wojewoda, przez przystąpieniem do obrad nad sprawami umieszczonymi na porządku dziennym, w krótkim przemówieniu scharakteryzował wrażenia, jakie odniósł w trakcie zaznajamiania się z terenem województwa wileńskiego pod względem gospodarczym i zakomunikował o swych zamierzeniach na najbliższą przyszłość w kierunku podniesienia dotychczasowego stanu gospodarczego Wileńszczyzny.

W końcu p. wojewoda oświadczył, że ze swej strony dołoży wszelkich starań, by wszystkie rzeczowe i życiowe postulaty przedstawicieli społeczeństwa były jak najprzychylniej traktowane i zalewane przez odnośne czynniki.

Po tym przemówieniu Wydział Wojewódzki rozpatrzył sprawy następujące:

1) uchwały finansowe Rad Powiatów w Brastawiu z dnia 6 lipca r. b., w Motodecznie z dnia 2 czerwca r. b., w Oszmianie z dnia 6 lipca r. b., w Wilejce z dnia 14 lipca r. b. i w Głębokiem z dnia 6 lipca r. b.;

2) dodatkowe budżety na rok budżetowy 1939/40 Powiatowych Związków Samorządowych Brastawskiego, Motodeckiego, Wileńskiego i Dziśnieńskiego;

3) szereg odwołań dotyczących wymiaru danin komunalnych;

4) kilka spraw dotyczących administracji samorządowej.

Ponadto zostały zatwierdzone: 1) statut leczniczy dra Okulicza w Cieszytowie, pow. postawskiego; 2) stawki opłat dziennych oraz należności specjalnych w szpitalu dla kobiet gm. Żydowskiej w Wilnie; 3) stawki opłat dziennych w szpitalu sanatorium TOZ w Wilnie.

KRONIKA

WRZESIEŃ
1
Piątek

Dzisiaj: Idziego Op.
Jutro: Stefana kr. Węg.
Wschód słońca — g. 4 m. 26
Zachód słońca — g. 6 m. 12

WILEŃSKA DYŻURY APTEK:

Dzisiaj w nocy dyżurują następujące apteki: Sapożnikowa (Zawalna 41); Rodowicza (Ostrobramska 4); Augustowskiego (Mickiewicza 10); Narbuta (Świętojańska 2); Zasławskiego (Nowogródzka 89).

Ponadto stale dyżurują apteki: Pka (Antoklska 42); Szantyrza (Legionowa 10) i Zajęzkowskiego (Witoldowa 22).

MIĘSKA.

— GAŃSKA ULICA OTWARTA DLA RUCHU KOŁOWEGO. Po wybudowaniu nowoczesnej jezdni, otwarta została dla ruchu kołowego ul. Gańska.

Budowa gładkiej nawierzchni jezdni na ul. Poznańskiej dobiega końca i w najbliższych dniach roboty zostaną ukończone.

— PRZYBYŁ ŚWIEŻY TRANSPORT KOSZYKÓW GRANITOWYCH. Do Wileńska nadeszła ostatnio kilka wagonów materiału budowlanego w postaci koszyków granitowych. Koszki te zostaną używane na prowadzonych obecnie przez Zarząd Miejski robotach przy budowie gładkiej nawierzchni jezdni: na ul. W. obulance, M. Pohulance oraz na Placu Katedralnym.

SPRAWY SZKOLNE.

— Shelley's Institute (Mickiewicza 4 m. 12). Zapisy na kurs franc., niem. i angielskiego. Akademia Handlowa (3 god. dziennie). Stenografia. Od godz. 5 do 6. Od 1 września do 10. Korespondencja handlowa.

— Męska Szkoła Krawiecka Instytutu Rzemieślniczego w Wilnie, z prawami szkół państw., ul. Żeligowskiego 1—20, przyjmuje zapisy i udziela informacji w godz. 10—12. Program tryletni obejmuje naukę teoretyczną i praktyczną szycia kroju. Kandydaci w wieku lat 14—17 z cenzusem 4 i 6 oddz. szk. powsz.

— Prywatne Gimnazjum Koedukacyjne „Edukacja”, Wilno, Wielka 47 (tel. 28-76) przyjmuje wpisy uczniów (uczennic) do kl. I, II, III i IV za zezwoleniem Kuratorium O. S. W.). Egzamina wstępne odbędą się dnia 1 września. Uczniowie(ce), którzy zdali egzamina w innych gimnazjach i nie zostali przyjęci z powodu braku miejsca, będą przyjmowani bez egzaminu na podstawi zaświadczeń odnośnych Gimnazjów Kancelaria czynna codziennie od godz. 10—13. Dyrektor Gimnazjum Br. Zapaśnik przyjmuje od 10—12.

— Kursy Koedukacyjne Zawodowe Stenografii im. Komisji Edukacji Narodowej w Wilnie, Wielka 47 (lokal Gimnazjum „Edukacja”) przymuje wpisy na r. 1939/40. Kurs trwa 10 miesięcy szkolnych. Słuchacze(czki) korzystają ze zniżek kolejowych. Kancelaria czynna codziennie od 10—13 i 16—19.

— Kursy Koedukacyjne Doksztalające „Edukacja”, dawniej im. Komisji Edukacji Narodowej, Wilno, Wielka 47 przyjmuje wpisy na rok szkolny 1939/40 do wszystkich klas Gimnazjum nowego ustroju. Kancelaria czynna od 10—13 i od 17-19, tel. 28-76.

Właściciel rozrachunku (nazwa wydawnictwa) „KURJER WILEŃSKI“		Nr rozrachunku 1
Na zł. _____ gr. _____		
Wpłacający: (nazwisko) _____ (tmig) _____		
Poczta: miejscowość _____ ulica _____ numer domu _____ numer mieszkania _____		
Prosimy o dokładne i czytelne podanie adresu.		

Przekaz rozrachunkowy		Nr rozrachunku 1
na zł. _____ gr. _____ złote słownie _____ gr. _____ jak wyżej		
Właściciel rozrachunku (nazwa wydawnictwa): „KURJER WILEŃSKI“ Wilno, Biskupa Bandurskiego 4.		
POCZTA: Wilno 1		
Podpis przyjmującego	Dział wpłaty	Nr nadawczy
		Stempel okręgowy

RÓŻNE

— P. L. L. „LOT” komunikuje, że ruch na linii Warszawa — Helsinki będzie utrzymywany przez Wilno do dnia 16 września 1939 r. włącznie, a nie jak podano w rozkładzie lotów do dnia 31 sierpnia 1939 r. Od dnia 18 września 1939 r. komunikacja na tej linii będzie odbywała się zgodnie z rozkładem lotów bezpośrednio Warszawa — Kaunas — Riga — Tallin — Helsinki bez lądowania w Wilnie.

— Komunikat Z. P. O. K. Przypominamy, że w sobotę 2 września o godz. 8 rano odbędzie się Msza Święta w Ostrzej Bramie za pomyślność prac podjętych przez kobiety wileńskie. Po mszy przewidywany jest pochód na Rosse.

— W dniu 30 bm. odbyła się w koscele Garnizonowym uroczystość zaślubin p. Selli Charan Julietty Kawazay'e vel Molerówny z p. por. Kasprzykiem przy asyście oficerów, podchorążych i żołnierzy.

— Bratnia Pomoc Pol. Mi. Akad. USB wzywa wszystkich Studentów i Studentki USB przebywających w Wilnie oraz absolwentów i absolwentek szkół średnich do stawienia się dzisiaj o godz. 18 w sali V gmachu głównego USB.
Za Zarząd S. Korycki.

NOWOGRODZKA

— BESTIALSKI NAPAD. Na dwóch braci Wasyła i Włodzimierza Kulahów ze wsi Terkacze, gm. kuszelskiej, pow. nowogródzkiego, udających się wozem pcombrowliwym studienne we wsi Smolczyce, dokonano ohydneho napadu. Kulaha Wasył po przewiezieniu do szpitala sejmikowego w Nowogrodku zmarł, a drugi walczy ze śmiercią. Kolicja wszczęta energiczne dochodzenie celem wykrycia sprawców.

RADIO

WILNO

CZWARTEK, dn. 31 sierpnia 1939 r.

PIĄTEK, dnia 1 września 1939 r.

6.56 Pieśń. 7.00 Dziennik por. 7.15 Muzyka. 8.15 Pogad. 8.30 Przew. 12.03 Audycja połudn. 13.00 Wiad. z miasta i prowincji. 13.05 Program. 13.10 Muzyka 14.40 Kronika sport. 14.45 „Tarany i wieże tanki i czołgi”. 15.00 Muzyka. 15.45 Wiad. gospod. 16.00 Dziennik popołudn. 16.10 Pogadanka. 16.20 Karol Szymanowski: Wariacje na temat polski op. 10. 16.45 Rozmowa z chorymi. 17.00 Audycja OPL. 17.10 Utwory solowe. 17.30 Pogadanka. 17.35 muzyka. 18.00 Kofysanki i serenady. 18.20 Recital organowy Jana Widomskiego. 19.00 Z poezji Słowackiego. 19.20 Chwila Biura Studiów. 19.30 Koncert. 20.05 „Pan Piotrowa politykuje” — dialog w wyk. azimierzy i Leona Aleksandrowiczów. 20.15 Pogadanka dla rolników. 20.30 Rezerwa. 20.40 Audycja inform. 21.05 Śpiew ptaków. 21.30 A. Borodin: Kwartet smyczkowy D-dur. 22.00 Dziennik. 22.08 Wiktor Hugo o Polsce. 22.23 Muzyka. 23.00 Ostatnie wiad. 23.05 Zakończenie.

SOBOTA, dnia 2 września 1939 r.

6.56 Pieśń poranna. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka z płyt. 7.40 Muzyka poranna. 8.10 Z mikrofonem przez Polskę: „Przez Gorlickie odgórze” — reportaż dźwiękowy. 8.30 Przerwa. 11.57 Sygnał czasu i hejnał. 12.03 Audycja południowa. 13.00 Wiadomości z miasta i prowincji. 13.05 Program na dzisiaj. 13.10 Mała skrzypczek porwodzi Cio cja Hala. 13.25 Koncert popularny. 14.00 Audycja OPL. 14.10 Melodie z filmów. 14.30 Muzyka z płyt. 14.45 „Jak to miło w lecie było” — audycja słowno-muzyczna dla dzieci. 15.15 Muzyka popularna. 15.40 Transmisja z otwarcia Targów Wschodnich we Lwowie. 16.00 Dziennik popołudniowy. 16.10 Pogadanka aktualna. 16.20 Utwory Feliksa Nowowiejskiego. 16.45 Kronika wydarzeń w technice. 17.00 Muzyka z płyt. 17.30 Pogadanka. 17.40 Recital skrzypcowy Ignacego Stolorowa. 18.00 Na Matkę Boską Wągorzną. Transm. nabożeństwa ze Swarzewa. 19.00 „Podróż do wną

trza materii” — „Spotkanie z demonem Maxwella” — powieść mówiona. 19.20 Rezerwa. 19.30 Muzyka lekka. 20.05 Muzyka z płyt. 20.15 Pogadanka. 20.25 Wiadomości sportowe. 20.30 Rezerwa. 20.40 Audycje informacyjne. 21.00 koncert rozrywkowy. 22.00 W przerwie: Wiadomości dziennika radiowego. 22.50 Muzyka z płyt. 23.00 Ostatnie wiadomości i komunikaty. 23.05 Zakończenie programu.

BARANOWICZE

PIĄTEK, dnia 1 września 1939 r.

6.56 Pieśń poranna. 13.00 Wiadomości z naszych stron. 13.10 „Pieśni i arie” (płyty). 13.55 Nasz program. 14.00 „Opera polska i zagraniczna” (płyty). 17.00 Utwory solowe w wykonaniu polskich wirtuozów (płyty z Wilna). 17.30 „Osiół i pies” — bajka Adama Mickiewicza. 17.35 Koncert ork. mandolinistów P.P.W. (z Wilna). 20.25 „Karmienie i pielęgnowanie zwierząt w jesieni” — pogadanka weter. dr H. Zienna. 20.35 Wiadomości dla naszej wsi.

SOBOTA, dnia 2 września 1939 r.

6.56 Pieśń poranna. 13.00 Wiadomości z naszych stron. 13.10 „Muzyka rozrywkowa” (płyty). 13.55 Nasz program. 14.00 „Chopin Schuman w interpretacji Alfreda Corboza (płyty). 17.00 Fragmenty z opery „Aida” Verdiego (płyty). 17.30 Co interesuje słuchaczy? pog. muzyczna (z Wilna). 17.40 Recital skrzypcowy (z Wilna). 20.25 Audycja dla młodzieży wiejskiej: „Pogawędziny o wyborze zawodu”. 20.35 Wiadomości dla naszej wsi.

TEATR I MUZYKA

TEATR MIEJSKI NA POHULANCE.

Występy Kazimierza Junoszy-Stepowskiego.

Dzisiaj, w piątek, jutro, w sobotę i pojutrze w niedzielę — nieodwołalnie ostatnie trzy gościnne występy znakomitego artysty sceny i ekranu Kazimierza Junoszy-Stepowskiego w wesołej, pełnej zabawnych sytuacji komedii Verneuil'a „AZAIS” z udziałem pp: Grey, Jasińskiej-Dełkowskiej, Nawrockiej, Jaśkiewicza, Martyki, Puchniewskiego, Suzyńskiego i Tatarskiego. Początek o g. 20.

Nie wolno dawać sygnałów syrenami

W Wilnie od wczoraj wprowadzono zostało pogotowie przeciwlotniczo-gazowe. W związku z tym władze administracyjne wydały zakaz używania aż do odwołania syren dla dawania sygnałów.

Sygnały za pomocą syren będą dawane jedynie na wypadek alarmu.

Tartaki spełniają dobrze swój obowiązek

Apel Komitetu Przystosowania Wilna do obrony przeciwlotniczej, wzywający tartaki wileńskie do ofiarowywania potrzebnych materiałów drzewnych, nie pozostał bez skutku. Na miejsce wskazane przez oddział drogowy Zarządu Miejskiego zaczęły przybywać znaczne ilości belek i desek, a nawet i gwoździ. Szereg tartaków ofiarowany materiał dostarcza własnymi środkami lokomocji.

Piękny czyn obywatelski

Dowiadujemy się, że p. Szelubski, właściciel firmy autobusowej Wilno — Brastawa ofiarował na FON kwotę 505 zł wpłaconą mu za przewóz wojska autobusami jego firmy.

Ten piękny czyn zasługuje na podziękowanie jako przykład dla innych.

Zbierała na pogrzeb córki...

Została aresztowana Ludwika Dąbrowska (Zwirki i Wigury 53). Dąbrowska uprawiała nielegalny proceder oszukiwania. Odwiedzała ona osamotnioną domy dzielnicy Zwierzynieckiej i wydłubała dółki rzekomo na pogrzeb swej córki. Dąbrowska okazywała przy tym niekcyjną kartę szponu z podrobioną pieczęcią.

MARY RICHMOND

MIŁOŚĆ I PODEJRZENIE

Przekład autoryzowany z angielskiego W. M.

Streszczenie początku.

Przeprowadzając śledztwo w sprawie zamordowania Elżbiety Crane i porwania jej córki, Hardinge w tygodniu w Wilnie, do zszajki nieuchwytych zbrosznicarzy współdziała jego barzeżona, Elżbieta Crane. Polaca ją „leżąc. Wreszcie mając dostateczne dowody jej udziału w zbrodniach, chce z niej wydobyc informacje o pozostałych współzbrojcach. Wobec oporu Elżbiety aresztowuje ją na podstawie szafarskiego rozkazu aresztowania, aby ją zaszczepić i zmusić do szczepienia. Jeżnakże w drodze do Ancland Elżbieta udaje się wykazać podstępem Hardinge'owi rewolwer i próbować ucieczki z aresztu.

Hardinge prowadził go ku schodom. Panowały zupełne ciemności, ale detektywy miał niezwykle wyczucie ternu, odnajdywał więc bez najmniejszego trudu drogę. Musieli być niezmiernie ostrożni przy każdym kroku, gdyż trzeszcząca deska w podłodze mogłaby ich zdradzić. Nie wiedzieli, gdzie w tej chwili mógł być doktor Miller ze swym asystentem, ani też nie mieli pewności, czy nie przywieźli psów z powrotem. Gdy wreszcie znaleźli się w gabinecie, obaj odetchnęli z ulgą. ardinge otworzył ostrożnie oszklone drzwi i wyszli, zamykając je za sobą.

— Chwała Bogu, już się skończył! Jest coś takiego w tym domu, co działa mi fatalnie na nerwy! Gdybym był choć trochę przesydny, wierzyłbym, że ten dom nawiedzały duchy.

— W Nowej Zelandii nie ma domów nawiedzanych przez duchy — zaprotestował z przekonaniem Jimmy. — To się zdarza tylko w bardzo starych domach, a Charlotte powstało na pewno nie dawniej jak trzydzieści do czterdzieści lat temu.

— Tak, ale to nie jest typowa willa kolonialna. Dom ten budowano na wzór starych angielskich dworów... No, teraz chyba pójdziemy prosto do hotelu, jak myślisz?

— Tak, musisz mi wytłumaczyć pewne rzeczy, których nie rozumiem, Piotrze. Chcę wiedzieć, co ten stary łotr zrobił z Fleurette?

Dwie nowe „żywe torpedy” z Lidy

Chcemy ofiarować swe życie w walce z odwiecznym wrogiem naszego narodu i zgłaszamy się na ochotników do oddziałów „Żywe Torpedy” — członkowie Zjednoczenia Polskich Związków Zawodowych w Lidzie: Szydłowski Stefan, giser,

radiomechanik, adres Lida, ul. Krupska Żarnowski Antoni, giser — saper, adres: Lida, ul. Nowowiejska Nr 17.

Szydłowski Stefan,

Żarnowski Antoni.

— Jeszcze, co prawda, ja sam nie bardzo jestem pewien, czy domysły moje są słuszne. Ale możesz mi wierzyć, że najbliższe dni wyjaśnią tę sprawę.

Szli szybko aleją, Jimmy z trudem mógł dotrzeć do Hardinge'owi kroku. Gdy doszli do bocznej ścieżki, wiodącej do laboratorium, zatrzymali się. Hardinge, gdyby był sam, miałby wielką ochotę rzucić tam okiem. Może tym razem szczęście by mu dopisało lepiej? Może znalazłby jakiś znak, który by posłużył do rozwiązania zagadki? Ale nie czuł się w prawie narażać Jimmy'ego na niepotrzebne niebezpieczeństwa. Już fakt, że zabrał go ze sobą i ukrył w pokoju Fleurette, był krokiem ryzykownym. Hardinge przeżył wielki niepokój, zanim się ta próba skończyła. To też mimo pokusy zawrócić, mówiąc głosem stanowczym: — Chodźmy! — Ale nie uszli nawet kilku kroków, gdy powietrze przesyłał okropny krzyk, krzyk istoty torturowanej, taki sam, jak Hardinge już słyszał poprzednio, a co doktor chciał wytłumaczyć doświadczeniami ze zwierzętami.

— Boże! — Jimmy stanął jak wryty.

Hardinge podniósł głowę i nadsłuchiwał. Mógł się założyć, że krzyk ten dochodził z laboratorium. Bezwiednie czekał na powtórny odgłos, ale nie już nie zakłócało ciszy nocnej. Gdyby nie były Jimmy'ego, mógłby przypuszczać, że podlegał hałucynacji. Ale przyjaciel wpił się palcami w ramię Hardinge'a, twarz jego biała widmowo, a na czole wystąpiły kropki potu.

— Co to jest? — szeptał.

— Sam pragnąłbym wiedzieć! Słyszałem już ten głos.

— Czy oni... mogliby... mogliby... krzywdzić Fleurette?

— Broń Boże! To nie w domu, ale w laboratorium ktoś krzyknął. — Spojrzał na Jimmy'ego z wahaniem:

— Czy czujesz się na siłach sprawdzić, co to było? Wątpię, czy nam się uda, ale możemy spróbować...

Jimmy wyjął rewolwer, który mu dał na drogę Williams.

— Musimy zobaczyć, co te kanalie wyprawiają! Śpieszmy się!

Laboratorium było zamknięte, jak się Hardinge słusznie spodziewał. Według wszelkiego prawdopodobieństwa doktor Miller był tam ze swą ofiarą.

Jimmy spoglądał ku górze, obliczając odległość dachu do ziemi.

— A gdyby tak wdrapać się na dach? — zaproponował.

— To zbyt niebezpieczne, Jimmy. Nie będziemy ryzykować skręcenia karku, albo jakiegoś ciężkiego kalectwa, które by oddało nas w opiekę rąk doktora Millera.

— Hm — mruknął Jimmy. — Mnie się zdaje, że można by coś zrobić. Patrz, Piotrze, widzisz to drzewo? Ta długa gałąź wydaje mi się dostatecznie gruba. Gdybym na nią wlaży i przysiadł ja swym ciężarem, dotknęłaby zapewne dachu. A tam jest naokoło wazłutki gzyms drewniany, na którym można by oprzeć nogi.

Hardinge potrząsnął głową.

— To zbyt ryzykowne, Jimmy. Trudno. Musimy uzbroid się w cierpliwość i czekać. Nie myśl, że jestem wystraszony, tak nie jest. Gdybym przypuszczał, że są choć małe szanse powodzenia powiedziałbym ci: próbuj! Ale nie ma tych szans. A każdy fałszywy krok może obalić cały plan działania. Wracajmy do hotelu.

Z wielką niechęcią szedł Jimmy za Piotrem aleją przez bramę i drogą do Rotorua. Był przekonany, że potrafiłby to zrobić. Nie mówił o tym Hardinge'owi, uważając go za zbyt ostrożnego, bał się, że znów zacznie krakać i może jeszcze zabroni mu tej próby.

(D. c. n.)

Miejsce do piśmiennych wstawek, dotychczasowych tytułów wprawy oraz adresu czasopisma, do którego wpłata się oddać. Korrespondencja, swobodnie i bezterminowo, podlega opłacie przez nadawcę znaczka pocztowego w wysokości 10 gr.

Tytuł czasopisma
"KURJER WILEŃSKI"

Okręg prenumeraty
Adres odbiorcy czasopisma

_____ sprawdził
_____ wpisał
_____ Nr listy rozrachunkowej

_____ Dzień nadania

Kurs informacyjny dla kobiet na wypadek wojny

Komisja Okręgowa Związków Zawodowych organizuje kurs dla kobiet obejmujący następujące zagadnienia:

1. Obrona przeciwlotnicza i przeciwgazowa.
2. Ratownictwo sanitarne i przeciwgazowe.
3. Podstawowe wiadomości o chorobach zakaźnych i wenerycznych.
4. Wiadomości z zakresu gospodarstwa domowego.

Kurs zostanie zakończony pogadanką o roli kobiety w czasie wojny. Wojna nie może zastać nikogo nie przygotowanego. W imię więc interesu osobistego i jak najprawniejszego przeprowadzenia obrony ogół kobiet winien się zgłosić celem odbycia najbardziej podstawowych wiadomości. Kurs jest bezpłatny.

Czas trwania od 4 września do 16 października przez dzień, od godz. 16 do 20 w lokalu ZZK ul. Kijowska 27.

Zapisy są przyjmowane od 10 do 16 w lokalu przy ul. Kijowskiej 27 i w godz. od 17 do 20 w lokalu TUR przy ul. Jakuba Jasieńskiego 18-2.

Obwieszczenie O LICYTACJI RUCHOMOŚCI

Komornik Sądu Grodzkiego w Brasławiu Kazimierz Zawadzki, mający kancelarię w Brasławiu, ul. 3-go Maja Nr 34, na podstawie art. 602 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 14 września 1939 r. o godzinie 10 w Turmionie na rynku odbędzie się pierwsza licytacja ruchomości, należącej do Juliana i Michała Werzyńców, składających się z 7 krów, 3 wieprzy, 3 macior i wieprza dwuletniego, oszacowanych na łączną sumę zł 1400.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym. Dnia 30 sierpnia 1939 r.

Komornik
KAZIMIERZ ZAWADZKI

PROSZKI
"MAGNET" "KOGUTEK"

Kogutek

ZASTOSOWANIE:
GRYPA, PRZEZIEBIENIE
BOLE GŁOWY, ZĘBOWIŁA

Podaje oryginalnych proszków ze sm. tab. "KOGUTEK" GASECKIEGO

Wzrost w opakowaniu higienicznym w TOREBKACH

Poszczególne organizac. delegujących kandydatów do Miejsk. Obywatelskiego Kom. Pomocy Wojsku

Wojewódzki Obywatelski komitet Pomocy Wojewódzki Obywatelski Komitet Pomocy Wojsku, który powołuje do życia szereg komitetów lokalnych, między innymi i Komitet Miejski w Wilnie. Działalność Komitetu będzie się odbywała w sekcjach:

- 1) propagandowo-oświatowej, 2) zwalczania dywersji, 3) pomocy oddziałom wojskowym, 4) obrony przeciwlotniczej, 5) aprowizacji, 6) opieki społecznej, 7) zdrowia, oraz 8) rolnej i pomocy sąsiedzkiej

Prezydent m. Wilna dr Maleszewski, jako przewodniczący Komitetu Miejskiego, zwrócił się do poszczególnych organizacji społecznych, by zgłaszali spośród swych członków kandydatów do poszczególnych sekcji.

HOTEL "ST. GEORGES"
W WILNIE
Pierwszorzędny — Ceny przystępne
Telefony w pokojach

BIURO OGŁOSZEŃ J. KARLIN
Wilno, Niemiecka 35, tel. 603
OGŁOSZENIA DO WSZYSTKICH PISM DOGODNE WARUNKI

K. K. O. miasta Wilna
ul. Adama Mickiewicza 11
Przyjmuje wkłady oszczędnościowe poczynając od 1 zł.
Udział taniego kredytu.
Każdy posiadacz książeczki oszczędnościowej może brać udział w KONKURŚIE p. h.
Każdy z książeczką KKO.
Konkurs daje możliwość wygrania: samochodu, trzytygodniowej wycieczki zagranicznej, lub jednej z wielu cennych nagród.
Szczegóły w lokalu Kasy.
Dział wkładów przyjmuje i wypłaca bez ograniczenia kwoty od godz. 8-iej rano do 1.30 wiecz. bez przerwy.
Pozostałe działy czynne do g. 3-iej

Do Wszystkich Organizacji Katolickich Miasta Wilna

Z powodu stanu pogotowia przeciwlotniczego i związanego z tym obowiązku gaszenia światła wieczorem — nocna adoracja Przenajświętszego Sakramentu, organizowana przez Okręg katolickiego Stowarzyszenia w Wilnie w Kaplicy Ostrobramskiej, nie może się odbyć w dniu 1—2 września. Natomiast odbędzie się adoracja dzienna dnia 2 września w Kościele Ostrobramskim. Poprzez nią Msza Św. w Kaplicy Matki Bożej na górze o godz. 7 rano (2 września) i zakończy Litania również w Kaplicy na górze o godz. 6 wieczorem.

Zapisywać się na książeczki można dnia 31 sierpnia i 1 września w godz. od 8 rano do 6 wieczorem przy ul. Ostrobramskiej 12 (Klasztor O. O. Karmelitów) gdzie będzie dyżurować Oddział Kat. Stow. Kobiet parafii Ostrobramskiej. Prosimy członków organizacji katolickich oraz wszystkich, pragnących przyłączyć się do nas o jak najliczniejszy udział w tych wspólnych modłach.

Okręg Kat. Stow. Kobiet w Wilnie

Książka kształci, bawi, rozwija

Czytelnia Nowości
Wilno, ul. Św. Jerzego 3
OSTATNIE NOWOŚCI
Lektura szkolna — Beletrystyka — Naukowe — Wysyłka na prowincję
Czynna od 11 do 18.
Kaucja 3 zł. Abonament 1.50 zł

Popierajcie Przemysł Krajowy!

Kino Reprezentacyjne **CASINO**
Wspaniała komedia muzyczna
W rol. gł. słynny komik francuski
"KIBIC" FERNANDEL

PAN Wyjątkowy film — dla wszystkich wg. głośniejszej powieści Aleksandra Dumasa
Ostatnie anl.
Trzech Muszkieterów
Nadprogram: WIELKIE DNI SIER-NIOWE oraz piękna kolorówka.

Chrześcijańskie kino **"SWIATOWID"** Mickiewicza 9
Dzisiaj otwarcie sezonu rewelacyjnym filmem polskim
"STRACHY"
Wg. nagrodzonej powieści M. Ukniewskiej. — W roli gł. nowo-odkryta gwiazda Hanka Karwowska. W pozostałych rolach Cwiklińska, Andrzejewska, Bodo, Węgrzyn i Inni.
Początek seansów 4, 6, 8 i 10. — W święta od 2-iej.

MUZA Robert Taylor
w wspaniałym filmie
"Student z Oxfordu"
Ceny zniżone: Balkon 25 gr, parter od 40 gr.

OGNIKO Ludzie z zaułka
Dzisiaj. Wstrząsający w swym realizmie film p. t.
Role gł.: Jean Gabin, Włodzimierz Sokół i Suzy Prim
Nadprogram UROZMAICONE DODATEK. Początek seans. o g. 6, a w niedziel. i święta o 4

KINO Rodziny Kolejowej
Dzisiaj. Najpopularniejszy aktor świata Garry Cooper w najbardziej romantycznej i bohaterkiej roli w filmie
ZNICZ MARCO POLO
z udziałem nowej rewelacji Sig'rid Gurle
Nadprogram: DODATEK. Początek o godz. 6, w niedzielę o 4-e

Przesyłki należy odbierać natychmiast w przeciwnym razie będą sprzedawane

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Wilnie podaje do wiadomości że bagaż, przesyłki ekspresowe oraz przesyłki pocztowe przyspieszone, należy odbierać natychmiast, względnie w przeciągu czterech godzin od chwili przybycia pociągu na stację.

Przesyłki nie odebrane w czasokresie wyżej podanym, będą w myśl postanowień § 24 przepisów R. P. T. oddawane na skład przedsiębiorcy składowemu na koszt i odpowiedzialność osoby zainteresowanej, lub sprzedawane przez organa stacyjne w drodze licytacji publicznej lub z wolnej ręki.

"Odchodzę, gdyż nie mam celu..."

Dobrzyńska Maria, właścicielka maj. Łosna gm. polańskiej zameldowała, że w dniu 26 bm. około godz. 14 kochanek jej Rosalski Leopold, lat 54, popełnił samobójstwo przez powieszenie się. Denat pozostawił dwie kartki o następującej treści: „Żegnaj, synu mój droższy, twój ojciec L. Rosalski” i „Odchodzę, ponieważ nie mam celu do życia nikt nie winien L. Rosalski”.

Dochodzenie wszczęto.

Apel Rodziny Wojskowej

Rodzina Wojskowa w Wilnie prosi swoje członkinie, które ukończyły kurs sanitarny o zgłoszenie się w Sekretariacie R. W. ul. Mickiewicza 13 w godzinach od 17 — 10 i września br.

Rodzina Wojskowa zawiadamia panie żony emerytów i wdowy po wojskowych, że w celu dostarczenia im informacji udziela się codziennie między 9-10 w lokalu Rodziny Wojskowej Mickiewicza 13.

Legionistki

Zarząd Związku Legionistek zarządza 2 września o godz. 18 zbiórkę wszystkich członkiń i sympatek przy ul. Św. Anny 2 celem przydzielenia funkcji.

Codziennie od godz. 18—19 odbywają się w Związku zapisy nowych członkiń oraz zapisy do straży obywatelskiej.

Zapotrzebowania na maski

Ośrodek LOPP-u notuje niezwykle popyt na maski przeciwgazowe. Ludność zaopatruje się w nie masowo.

LOPP skierował obecnie do Warszawy dalsze zamówienia.

Hotel EUROPEJSKI
W WILNIE
Pierwszorzędny — Ceny przystępne
Telefony w pokojach. Winda osobowa

REDAKTORZY DZIAŁÓW: Władysław Abramowicz — sprawy kulturalne litewskie i wiadomości z m. Lidy; Zbigniew Cieślak — kronika zamiejscowa; Włodzimierz Holubowicz — sprawozdania sądowe i reportaże „specjalnego wysłannika”; Witold Kiszka — wiad. gospodarcze i polityczne (depešy i tele.); Eugenia Masiejewska-Kobylińska — dział p. t. „Ze świata kobiecego”; Kazimierz Leczycki — przegląd prasy; Józef Maślowski — recenzje teatralne; Anatol Miłko — felieton literacki, humor, sprawy kulturalne; Jarosław Nieciecki — sport; Helena Romer — recenzje książek; Eugeniusz Swianiewicz — kronika wileńska; Józef Święcicki — artykuły polityczne, społeczne i gospodarcze.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Konto P.K.O. 700.312. Konto rozrach. 1, Wilno i Centrala. Wilno, ul. Biskupa Bandurskiego 4
Redakcja: tel. 79. Godziny przyjęć 1—3 po południu
Administracja: tel. 99—czynna od godz. 9.30—15.30
Drukarnia: tel. 3-40. Redakcja rękopisów nie zwraca

Oddziały: Nowogródek, Bazyliańska 35, tel. 169; Lida, ul. Zamkowa 4/7, tel. 78; Baranowicze, Utańska 11; Łuck, Wojewódzka 5.
Przedstawicielstwa: Nieśwież, Kleck, Stomim, Stołpce, Szczuczyn, Wołożyn, Wilejka, Głębokie, Grodno, Pińsk, Wołkowysk, Brześć n/B.

CENA PRENUMERATY
miesięcznie: z odnośnikiem do domu w kraju — 3 zł., za granicą 6 zł., z odbiorem w administracji zł. 2.50, na wsi, w miejscowościach, gdzie nie ma urzędu pocztowego ani agencji zł. 2,50

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetr, przed tekstem 75 gr., w tekście 60 gr., za tekstem 30 gr. drobne 10 gr. za wiersz. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie. Zastrzeżenie miejsca dla „drobnych” nie przyjmujemy. Przydział ogłoszeń do odpowiednich rubryk zależy tylko od Administracji. Kronika redakc. i komunikaty 60 gr. za wiersz jednoszpaltowy. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe tabelaryczne 50%. Układ ogłoszeń w tekście 5-linowy, za tekstem 10-linowy. Za tytuły ogłoszeń i rubrykę „nadesłane” redakcja nie odpowiada. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń i nie przyjmuje zastrzeżeń miejsca. Ogłoszenia są przyjmowane w godz. 9.30 — 16.30 i 17 — 20.

